

Г Л А С Н А Р О Д А.

ЛИСТ ЗА НАРОДНЕ СТВАРИ, ПРИВРЕДУ, ПОУКУ И ЗАБАВУ.

„Глас народа“ излази сваке недеље на табаку. — Цена му је на годину 3 ф.р., на осам месеци 2 ф.р., на четир месеца 1 ф.р. аустр. вредн. — Дописи се пишу уредништву а претплата и огласи администрацији „Гласа народа“ у Нови Сад. — Огласи наплаћују се од ретка оваких слова 5 нов. и 30 новчића за жиг сваки пут.

БРОЈ 43.

У НОВОМЕ САДУ. У НЕДЕЉУ 28. ОКТОБРА 1873.

ГОДИНА III.

ДРУШТВЕНЕ ВРЛИНЕ.

III.

Говорили смо о љубави према своје ближњему. Међу друштвеним врлинама наведосмо и човечност и поштење. Нема сумње да је прво правило човеку да у животу одржи самога себе, јер ближа је кошуља него хаљина и све што год ко чини, самом себи чини. Али ко хоће да опстане у људскоме друштву, да живи и напредује са осталим људма може са те тежбе да одржи самога себе лако да падне у крајност и да си зауми, да је све и сва у друштву само њега ради. Ко се у своје раду руководи само тим начелом, тај ће да постане саможив и себичан. Умље не му бити ограничено, јер ће свумисао обратити само на себе, срце ће му бити окорело, јер неће куцати ни за кога само ли за себе. Колико неки мисле да је тај начин живота по човека пробитачан, толико се варају. Узалуд ће човек себичношћу својом гомилати себи блага земаљска, она му неће и не могу учинити да буде сретан и задовољан. Ко би дакле одгајао човека с тежњом, да њега начини саможивца и себичњака, тај би га унесрећно за навек.

Када пак у човековом срцу ухвати корена љубав к ближњему, онда је наравно да ће се тај човек у оном што чини другима равнати не себичношћу по човечношћу. Таки човек неће занемарити своју личност али неће чинити све и сва само себе и свога добра ради. Он ће држати да је њему истом онда добро кад учини онолико колико треба и може да свима буде добро. Човечна душа уживаће у општем добру, тражиће своју срећу у срећи своје остале браће, она ће се истом онда осећати срећна, када види да је усрећила своје ближње.

Ко год увиђа да је правда основа друштвеном животу тај у своје раду неће и не може имати другог мерила до поштења. Ко хоће да живи у људскоме друштву, да је у њему напредан, поштован и љубљен, тај не може све то бити, ако га у сваком његовом учину не руководи поштење. Где год у друштву не важи поштење за мерило друштвене радње, ту друштво не може за дуго да опстане. Ко проучи рад и живот дакле повест и развитак ма и најмањег

друштва, тај ће се уверити, да је друштво цветало и напредовало докле је у њему поштење важило за врлину а увидећи да је пало и пропало, чим су почели газити поштење ногама. За то се и каже да поштење најдуже траје, да се све друго може изгубити повратити, али кад се поштење изгуби, онда је све изгубљено.

Са ужег круга љубави к ближњему мања се човек ширег круга те љуби свој народ, своју домовину. Ко жели добро себи и своје ближњему, ко ради да буде добро и њему и онима који су око њега, тај не може да не ради онајбоље оно добро оних људи, који су нишли с њиме из једне крви, који живе с њиме тако рећи под једним кровом. Природно је да човек љуби своју породицу, која је њим и с њиме никла од једне крви, да употребљује искуство својих ствојих старих и своје, да је развије на своје огњишту да буде снажна и напредна, да је напаја оним духом и мишљенем, у ком је сам одрастао. Унапређујући своју породицу не може да буде равнодушан према ономе, што се тиче напретка свога племена, свога народа у ком је никла, у ком ће се развијати његова породица. Са уског видокруга своје породице погледаће на оне више цели за којима му тежи његово племе, његов народ — и залагаће своју снагу да се те цели што пре постигну, јер у снаги и напретку свога племена и народа осећаће он и своју снагу и свој напредак.

Као што породица има своју кућу, своје земљиште на коме се развија и напредује, тако има и народ своје земљиште, на ком залаже своју снагу да напредује. Што је појединцу дом његов то је народу — скупу свију појединаца домовина.

Као што се љубав на прама своје ближњем, огледа у оном добру што га чинимо своје ближњем, тако се љубав напрама своје народу, напрама својој домовини огледа у оном добру, што га приносимо на олттар народног и домовинског добра.

Где нема родољубља и патриотизма што гони човека да погледа за узвишенијим целима, да залаже снагу своју за њих да се оне постигну, ту нема напретка народу, нема среће и благостања домовини. —

ИЗ ПРИРОДЕ.

Медвед.

Медвед спада међу оне животиње што их зовемо грабљивцима зато, што нападају на друге животиње па и на људе и што се ране месом од тих животиња. Све те животиње имају велике очњаке, велике и јаке канце на прстима, притом су и саме велике и јаке. Изгледају страшне и гломазне, а буди су пакосне и грабљиве.

Природа им је дала дакле све што једном грабљивцу, отимачу треба, а људи су их зато опет назвали грабљивцима ил зверовима.

Медведа има више врста али не живе сви у истим пределима.

Највећи и најграбљивији медвед живи сасвим на северу у вечном леду и снегу, боје је беле као снег а зове се ледени медвед.

Остали опет живе растрзани по целом скоро свету.

Ми ћемо се овде забавити са оним медведом, што живи и у оним крајевима где и Срби живе и рећи ћемо да се зове обични ил мрки медвед.

То је зверје код нас по највеће јер буде 5—6 стопа велик, а кад је угојен може бити до 5 и више центи тежак.

Глава му је повелика, чело ниско ал широко, њушка оштрљата. Очи су му изјерене, а уши мале. Трупина му је громозна и изгледа неспретна, реп му је врло кратак; има четири јаке ал не високе ноге. На свакој ноzi има шану са дугачком табаном и пет напред окренутих прстију. На сваком прсту има велику и јаку канцу. По целом телу обрастао је дугом али меком вуном, која је обично сиве ил мрко сиве боје. Та је вуна на трбуву најдужа, на њушци и табанима је нема нимало, а по лицу је кратка. Изгледа врло неспретно и прилично глушаво.

Тај медвед живи по великим пустим шумама у које људи ретко доспевају. Живео је по целој Европи, сад га је свуд онде нестало где су људи почели шуме обдељавати и земљу унапређивати. Сад га има још у земљама слабо настањеним и јако брдовитим, где људи на шуме пажњу још неће и немогу да обрађају онако, као што би требало. Има га у Шпанији и у Швајцарској на неки мести, у Тиролској, Мађарској, Ердељу, Пољској Русији, а има га и у српским крајевима особито онима, што су још под Турцима, дакле у Босни Херцеговини и старој Србији; премда није ни у кнежевини Србији сасвим истребљен.

Ту по шуметинама шири се он и ждере што год нађе.

Ма да је грабљивац то ипак врло радо оврзује и око воћа. Особито је нишман на крушке, као што и наше пословице веле: „док је медведу крушка не боји се глади“, и „медвед најлепшу крушку поједе“. Али неоправта он ни другом воћу особито не јаго-

дама, јабукама и др. Кад је у невољи пасе траву а потруди се чак и до жита те ту прави велику штету. Још радије него воће једе он мед. Због тога га наш народ зове и мед јед или међед.

Тај мед налази он по шупљим дрвима. Ал пчеле и ако су малене ипак храбро бране свој домазук. Оне га нападају онде где по највећма мора осетити а то је њунка, тако да медвед најпосле мора утећи. Но и ако је медвед велики оврживале ипак му стомак неће бити тако њезан, јер он се може најести и мрави па да му ништ нешкоди, ма да су мрави отровни.

У осталом као што радо једе мед и воће исто тако зна он ценити и месо. Зеца ил другу коју ситнију животињу само ако може добити неће оставити. Кад оматори тако се острви на месо, да дође чак у села и ту штале ноћу проваљује и краде марву. Неби човек веровао како лако и хитро пролази и преко највећи стрмени и врлети са украденим марвинчетом. Кажу људи који су гледали, да је у стању украдену краву кроз таван од штале изнети и сњом побећи. Ако му крађа на ком месту једаред срећно пође за руком, то се ту навади и долази у госте. Тиме чини људма штету а у том је још у толико гори, што је у стању јуне у једаред појести. Медвед радо једе и рибу а врло је вешт пливач.

Једина је срећа још што није јуначка срца. За медведа се може пре рећи да је кукавица нег јунак. На човека неће први никад напасти, а баш и човек њега ако најпре нападне, гледаће радије да умакне него да се у борбу упусти. Догађало се да се медвед уплашио и побегао кад се само мало јаче почне викати. Међутим кад се разјари може бити опасан и по човека јер је врло јак. У борби обично се хвата у коштац. Ослони се на стражње ноге, а предње дигне и њима се брани и напада, зубима ретко кад уједа и коље противника, већ га канцама и предњим ногама дави и растрза. — Ето тако се бори са човеком и тако исто напада и друге веће животиње.

Већ по изгледу може се познати да је медвед доста глупа животиња, зато наш народ и вели за туна човека да је „као медвед“. — У хитрини су га многи наши зверови надмашили. У народним приповећама се увек прича, како је лија преварила „меду“.

Ту народ за њега вели да је чак тако глуп, да је од месеца што се у бари огледао мислио да је сирац те је хтео да сву бару попије па сирда извади. Што лија и вук гледе лукавством да добију, то медвед силом хоће да учини, па стога увек и заглави.

Преко лета медвед се јако угоји а преко зиме већином спава, и то ил у пећинама ил у јазбинама што их сам себи ископа. У њих науче он преко јесени маховине и траве те начини лепу постељу на којој зими лежи.

Иза сна тог он често устаје које да пије а и да једе. У зиму му је врло гушће нег преко лета. Љу-

кав, где се ова отрави и оживи, али га у руку уједе. Пророк се разљути и баца животињу од себе, а отров из ране исиса и на земљу испљуне. И тако пониче та чудна биљка, пуна горчине као змијски зуб, но коју је ублажила мирисава пљувачка пророкова.

Но беше и међу Муамедима, који нису трпили дуван. Такав противник дувану беше Муамед IV., син султана Ибраима, Год. 2055 изда он у Цариграду заповест, код год пуши, да му се глава одсече. А Његов наследник Мурат заповеди кога ухвати да пуши да му чибук провуку, кроз нос, дуванкесу да му метну око врата, па тако да га обесе. * *

ИЗ ПОЉСКЕ ПРИВРЕДЕ. КАКО ВАЉА ЋУБРИТИ.

VI.

Минерално ѓубре.

(Наставак.)

Пепео од дрвећа чини такођер лепу услугу по сланим ливадама, јер тамани маховину; а и по бо-
станима, ако се на кунус поспе, може се употребити са хасном. Да се једна ливада нађубри пепелом од дрвећа, узима се на јутро 6—8 мерова.

Пепео од тресета и од сапунџија није тако вредности као пепео дрвећа, ал се такођер може са хасном употребити.

Пепео каменог угљена узима се у новије доба особито на тежким земљама такођер за ѓубрење и то са хасном.

За со и соде одметке кажу да се згодно употребљују против биљних болести; кад би се могли узети још и против хрће и главнице, било би од велике цене: — свакако би ваљало у истом погледу покушати.

За ѓубрење узима се наравно она со, што одпадне у соним мајданима, а не чиста ваљана кухињска со. На једно јутро рачунају $6\frac{1}{2}$ центи. Ал дејство соли показале се тек при топлим земљама.

У новије доба јако се распространила салитра из земље Хили, где је у многоме имаде. Данас се већ барабари и са гуаном, јер је четвороструко јефтинија од њега.

Дејство је те салитре знатно; на једно пруско јутро рачунају 40 фунти и тако мало салитре у стању је да даде 2— $2\frac{1}{2}$ и по мерице семена више него што обично.

И сумпорна киселина и гвожђани витриол, ако се са водом разблаже, служе као изврсно ѓубре; али код нас се још дуго нећемо надати њиховом успевању.

Има у природи неколико минерала и стења са фосфором и фосфорном киселином; обоје је важно за ѓубрење, јер фосфор наточнајује родну снагу земље.

Сво то ѓубре, које наведосмо, већ се у велико употребљује на страни, па у неку руку и по аустријским земљама; само је код нас једва једвице овде онде познато. Али се надамо да није далеко време, када ће и наши пољорадници упознати се са тим врстама ѓубрета те ће се оне свуда код нас распрострети.

Пошто смо видели каквих врсти ѓубрета имаде и како се употребљују, вратимо се опет на наш главни предмет, на шталско ѓубре и сада ћемо разлагати: како треба око њега поступати, да помоћу његовом достигнемо највећу корист на нашим земљама или како треба са шталским ѓубретом поступити да узима највећа дејства: — прво у нашем газдинском дворишту, а друго како га ваља обрађивати на пољу, на њиви.

VII.

КАКО ДА ПОСТУПИШ С ЃУБРЕТОМ.

А.) На ѓубришту (у јами).

Ако се морамо потужити да наши земљерадници мало пажње обрађају на то да што више ѓубрета узимају или да ми неумемо још поштено да ценимо важност и корист ѓубрења, онда се још са већим правом смемо потужити да ни оно ѓубре, што га имамо, неумемо или нећемо онако да обрадимо да узима што већу цену, шта више, код нас је темељни камен газдовања и земљеделства, да што немарније са ѓубретом поступамо.

Због тога онда бива, да наша радња нема скоро никаква успеха, ма да погледају пут носимо на њиве и по више кола ѓубрета. А главни узрок томе успевању, ако само изолиже загледамо ствар, јесте, што понекад на њиве наше и не изнашамо право ѓубре, него лабаву, исушену, спржену слабу смесу у којој и нема амонијума; па ма да то по себи може у неку руку земљу да поправи, опет не можемо очекивати онај успех, који видимо код ваљано обделавањог шталског ѓубрета.

А у много случајева, кад мислимо, да зрело, ваљано ѓубре однесосмо на њиву, видићемо, да је то иструла слама, коју је кишња и снежна вода испрала и најважније јој честице отргла, па ил дно ѓубришта у јами посрвало и нами једва остаде трулежа сламњег, што истина може да подпомогне земљу, а оног дејства, што га има ваљано обрађено шталско ѓубре, не можемо ни овом приликом очекивати.

Ако узмемо ова два примера у поглед, ваљано ѓубре не сме се састојати ни из исушене, спржене ни испране гомиле сламе. А добро ѓубре, биће оно ѓубре ил градиво, које је подједнако сазрело, подједнако влажно, у ком има амонија и других саставних честица одржаних и то подпуно одржаних у свим таванима тога градива.

А да се то може постићи, нужно је пре свега, да имамо целисходну јаму за ѓубре.

Ако хоћемо да беседимо о правој и целисходној јами за ђубрење или ако такову јаму хоћемо у свом газдалуку да подигнемо, онда нам се не ваља стегнути и да учинимо ваљано што, ма да се чини да ће скупо стати.

Ево ћу да опишем ваљану и целисходну јаму за ђубре и ја кажем, да је од веће користи ако мали газда, на место да купи од уштеђеног новца неколико јутара, удеси себи ваљану јаму за ђубре, јер знам за цело да ће ваљана јама за ђубрење донети у газдалуку такав успех, да ће се већом жетвом наскоро исплатити и тек ће тада газда моћи управо стицати.

Јер ко има ваљано обрађено ђубре, тај има прави мајдан блага.

Жао ми је што опет морам рећи, да се код нас — са малим изузетцима — ретко налази целисходно обрађење ђубрета; и док у страним земљама и мали газда има ђубрену јаму и то ваљану, дотле код нас таквих добрих јама или нема или су бар ретке баш ко бела врана.

(Наставиће се.)

ТРГОВИНА И ОБРТНОСТ.

ПЕШТА 28. окт. (18.) нов. Пшеницу слабо нуде, воље би било да је купују те су са 5 новчица више него што је цена нуђена. Промет 10.000 Ражи мало на стовариншту, чврето се држи. За јечам питају али нема ко да ђе нуди. Зоби кукуруз држе се чврето на цени.

Забележено је званично оводико „шлусова“:

Пшенице потиске 500 м. 85% ℥ по 8 фор. 12½ нов. 1000 меца 84½ ℥ по 7 фор. 90 н. 1500 меца 84 ℥ по 7 ф. 90 нов. 200 мер. 84 ℥ по 7 фор. 90 н. 300 мер. 83½ ℥ по 7 ф. 90 н. 600 мер. 83½ по 7 фор. 85 н. 200 меца 83½ ℥ по 7 фор. 85 н. 500 мер. 83 фун. по 7 пов. 75 нов. Све за 3 месеца. Пештанске 400 мер. 84 фун. по 7 фор. 90 н. 200 мер. 81¾ фунти по 7 ф. 55 н. Обоје на три месеца. Све по пол. центи.

Јечам 1200 мер: 72 ℥ 3 фор. 90 н. 800 мер. 72 ℥ 3 фор 95 за готово.

Зоб. 1000 мер. 50 фун. по 2 ф. 10 н., 500 мер. 50 фунти по 2.07 н. обоје за готово

Узаве пшеница за на пролеће по 790 н. 8. фор.

ПОДЛИСТАК.

ТА ЗНАДУ ОНИ!*)

Србине брате, немој изнемоћи!
Та знаду они права нашег моћи;
Та знаду они ко по сраму лута,
А знаду људе са правога пута;
Та знаду отров из својих извора,
И знаду да се то пити не мора; —
Та знаду они, знаду, добро знаду —
А ти се држи док и не признаду!

Та знаду они да ми нисмо чета,
И да је нама домовина света;
Провиде они народње нам груди
И знаду за чим свесна душа жуди;
И знаду да се радо трпи за род,
И знаду да смо и какав смо народ;
Та знаду они, знаду, добро знаду —
А ми се држ'мо док и не признаду!

Та знаду они шта је земља срећна;
Та знаду да је правда само вечна;
И знаду они — у доброј су школи —
Да једна рана цело тело боли;
Та знаду они и увиде чисто
Да Србин неће у самоубиство;
Та знаду они, знаду, добро знаду —
А ми се држ'мо док и не признаду!

Та знаду они да смо тврди, смели,
(А још би мало варати се тели)
И знаду да смо једноставна душа,
И да се народ издајица гнуша;
Та знаду они шта нам свима прети,
И страх већ преза у њиној памети;
Та знаду они, знаду, добро знаду —
А ми се држ'мо док и не признаду!

Та знаду они међу таштем труду,
И знаду они да је то залуду,
Сећају с' они својих пријатеља
Кад нас је стегла општа куга веља.
Та знаду они да ђаво не спава —
Да слога само нас и њих спасава;
Та знаду они, врло добро знаду —
А ми се држ'мо док и не признаду!

Та знаду они, браћо моја мила,
Де пропаст зија — далеко нам била!
Та знаду они де је гроб слободе,
Знаду и тебе, мој јуначки роде,
Чули су. видли, куд се жељом крећеш,
Да другче не знаш, не можеш и нећеш;
То они знаду, врло добро знаду —
А ми се држ'мо док и не признаду! Ј.

„ХУМОРЕСКА!“

(СЛИКА ИЗ ПОЖУНСКО-ЂАЧКОГ ЖИВОТА)

Од Јована У. Суботића, карловчанина.

(Свршетак.)

Јест, гост Б. имао ји лепу намеру, и хтео је ђага понудити, али забадава кад у флаши ништа нема. Изненађен дакле гост што га је снашло, јер добро се опомиње да је у флаши шампањера још преостало, одма погледав на ђага, који се у најозбиљнију позитуру ставио запита га: „нисте ли ви г. видели, које мој шампањер попио?“ ђаг чинећи се с почетка

*) Ову песму узели смо из „Полажајника“, календара за 1874. годину који је баш сада изашао у „српској народној задружној штампарији“ у Н. Саду, где се и добити може ком. по 20 н.

невешт као да и не чује питање, пође од стола да узме свој шешир и кући иде. На то гост Б. почне опетовати питање своје, и то у мало опорној форми. Једва муцајући кад год проговори ђак, да он незна, које шампањер попио. — Тако реч по реч дође та цела ствар до скандала, која се наскоро одма у кравал претвори тако, да је цела публика на њих двојицу најљу обратила из жеље, да види шта ће сада следовати. —

У томе препирању дође и сам гостијоничар, да их развади и помири. Али гост Б. не хтеде никако о помиривању чути, него осећајући се у потпуном праву продере се срдито, да је доста јасно, да други нико неје могао шампањер понити до само овај — показујући прстом ђака Р. — јер други неје ту у близини седио, или ако не то, оно би се барем са знањем његовим догодити морало, Гостијоничар наравно када је ове речи преслушао, беше принуђен госта Б. у обрану своју узети, и такопочну обојица сложено на ђака Р. викали и дерати се, да мора на сваки начин шампањер платити. Напослетку се гост задовољи тиме, да му се само шампањер надокнади, па ма ко, онај пређашњи попио, исплатио. —

Е сада тек наступи чвор. Вак кад је већ увидео, да је јако насео и да се не може из овог малера тако лако извући, као што је у њега пао, приволе се напослетку и обећа гостијоничару, да ће му свој „иберцијер“ (горњи капут, који се српски може крстити: „преко јего“) у залогу оставити, пошто нема као бајаги код себе довољно новаца. Гостијоничар на то радо пристане, али све заман, када ђак нема ни „иберцијера.“ Он је у оној забуни мислио само, да га има, и више је случајно обећао, али у истини је он већ одавна заложен био.

Сада већ више неје имао шта обећавати, већ ако би самога себе, па је у највећој флегматичности — јер се у таквим случајевима умео необичном флегмом начинити — очекивао шта ће се сада ш њиме догодити.

Пошто је гостијоничар флашу шампањера донео и цела ствар свршена била, удали се од стола стим уверењем, да ће ђак Р. обећање своје и испунити и с тога је поштедио сваке ономене. Али кад је после дужег времена приметио, да свај заиста „иберцијера“ нема, а да не може ни вечеру ни пиво, што је онога вечера појео и попио, а камо ли још и шампањер платити, дође к столу, где је ђак непрестано седио и скоро већ задремао, јер пред њим неје било више ништа, ни за јело ни за пиће, и рече му горонадно без икаквог призрења, а при том још доста јасно, да се одма из гостијоне његове удали, да би тако и већи малер избећи могао.

Ђак, који је у себи и сам то исто мислио и без његове ономене учинити хтео, послуша га радостно и изађе са великим стыдом из гостијонице, јер правдати

се неје могао нити смео пред публиком, кад је сам крив, а што је најглавније кад у џепу ништа нема; дакле хвалио је још бога што је и тако прошао без новаца. —

Из гостијонице управо упути се он кући, али у путу сретне га његов пријатељ, који је баш из позоришта изашао био и када га је опазио а да му је добро вече назвао запита га: „какав ти шешир имаш?“ Вак се сада тек сети, да је у брзини, кад је из гостијонице излазио. туђ шешир зграбио, врати се натраг да промене и свој узме, али у тајмах надне му на памет, да му је у гостијоницу улазак забрањен, пође дакле натраг, опрости се са својим пријатељем и сада по трећи пут упути се у стан. —

Доба је било већ од прилике оно, када су увелико свуда по Пожуну капије позатваране, и само је још један сехат недостајао да се поноћ наврши.

Тишина мртва већ свуда је завладала, свака морује, свака у крилу слатка санка отпочива, а наш ђак осамарен многим нивом уситнио кораке па се у бригу јадан дао, како ће сада у стан свој ући, јер кључа од капије код себе нема, а са „хаузмајстером“ је још одавна „фаше,“ почем му је неколико шестака већ дужан због отварања капије. —

Дакле опет малер за малером. С тим бригаама доспе он и до стана свога, застане мало да промисли, што му сада чинити ваља, али као човек пун енергије у сваком случају, па и онде где нетреба, неје се хтео дуго затезати нити главу своју дупати, него шта више онако горонадно повуче за звонце, да му се капија отвори. На то истрчи одма хаузмајстер али срдито, јер је сазнао по звуку звонцета, када ђак Р. долази, а после знао је из праксе да овај редовно у вече доцкан кући долази. — а никад му скоро не плати за отварање капије 5 или 10 н. него дужан остаје.

Још из давнашњих времена узео је ђак Р. себи за начело то, да пре поноћи никад неје хтео легати, него је до тога доба увек или у кавани или пак у гостијоници при вечери седио, а код куће поред књиге кадгод шта више онда, када се у стану како задржао. Задремао је па је морао рано лећи, али то се наравно врло ретко или бар случајно догодити морало, а најмање опет онда, ако му је у џепу још која пара преостала. Хаузмајстер на звук звонцета отвори му капију и пусти га унутра, али одма и заиште његови 10. новчића. Као обично тако и сад почне се ђак Р. пред „хаузмајстером“ изговарати, да нема код себе шестака (10 нов.), него да ће му одма дати, само мало да се претрпи, док се у собу горе погне и новце узме, и тако се морам вратити јер намеравам, рече још поћас на једно место ићи, и у том говору отрчи у собу, а „хаузмајстер“ остане доле код врати, чекајући на свој шестака.

Како је дошао у собу пре свега се забрави, па се онда почне свлачити, да легне, а „хаузмајстера“ заје-

дно са целим дугом, што му је дуговао, преда забравности: да ми је цео дуг толики, који сам „хаузмајстеру“ дужан, рече Ђак био билонеста сретан човек особито у садашњим околностима! Док је он у себи ово неколико речи промрмљао и уједно се свлачио, напиша на једанпут у помрчини — јер соба није била осветљена. — да неко већ лежи у постељињеговој, најће мало час и на браду, ухвати га за браду на које се овај из сна пробуди и како је у спавању бунован био зграби и он Ђака Р. за прси и почне га давити и викати на њега: „ко си ти..... лопови?!“ На ту вику пробуди се и газда у другој соби и појури наоружан у Ђачку собу, одкуда се плач и јавк зачуше, истави врата од исте собе, јер је забрављена била, упадне унутра и истрчи одма к' постели где се и ова два Ђака тукли и њавили. Када се к постели добро приближио, упозна исти газда још у помрчини Ђака Р. отргне га с постеље и ванита љутито: шта тражите овде у то доба, за вас нема више места у мојој соби, та ја сам вама још пре четрнаест дана стан одрекао, за то што ми за два месеца ниште платили! Овде Ђака Р. иста судба као у гостионици енађе, само што је ова још жалосније по њега испала, јер га тајгазда наскоро после грдње ухвати просто за рамена и онако босовога, гологлавог и расчунаног, како се тучао, изгурао из собетако, да се преко степена доле батргати морао, на иста га још и „хаузмајстор“ који непрестано на њега очекивао, да му шестак да, лепо прихвати а још лепше испрати, кад се овај поново почео извињавати, да му сада не може платити, него сутра, те тако га „хаузмајстор“ ухвати за јаку избаци на улипу грдећи: „Така тице већ олавна ми по перју познајемо!“ — Сада се тек и сам Ђак Р. сети, да му је газда стан отказао, и да је он и нов нашао. Постоји неколико тренутака пред истом кућом и почне сам себе тежити од прилике овим речма: то се истина зове насести као што сам ја данас, али то ми је још једна бар утеха, што могу рећи, да сам ноћас јео пио и шампањером се частно и то без новаца; дакле хвала богу, што ме срећа послужила, те је и тако испало, као што јест, а не још горе.

За тим се крене олатде и сада већ по четврти пут побе у свој прави стан, камо тек са песмом петлова, свитањем беле зоре, дакле рано а и сретно доспе. —

ШКОЛ. ОДБОРИМА СРПСКИХ ОПШТИНА
 препоручујемо да пажљиво проуче и корисно употребе прилог овога броја, у коме наша вредна српска књижара Бр. Јовановића у Панчеву препоручује све што по најно-

вијој „школској иаредби“ високог школ. Савета ваља да има свака општина за своју школу. Многи се изговарају да би радо набавили школи све што треба, само што не знају пошто је и где ће добити? Овај оглас казаће ими једно и друго. Када школа у почетку нема све што јој треба, онда је школска година у полак изгубљена.

Р А З Н О.

— Један задарски лист доноси ово чудновато писмо. — „Љубазни сине! ти ми пишеш да си здрав и задовољан; ја ти одговарам да је то случај и код нас: и ми смо здрави и задовољни. Ево ти шаљем један стари капут, направи себи од њега нов. А мајка ти шаље, без мога знања три талира. Молимте чувај их брижљиво, јер ако их не сачуваш, би ћеш прави магарац, а ја сам твој љубећи те отац Н. Н.“ — Исто је тако занимљиво и друго писмо из истог листа. „Драги мој тугоре! Врло сам вам обвезан за смрт мога отца. Наравно да се такве мале породичне неприлике често догађају. Што се мене тиче, ја сам здрав и ево ме у болници. У битци код Н. изгубио сам једну ногу, али хвала богу остала ми је још једна, с којом имам част подписати се као ваш понизни слуга „Н. Н.“ — Да смо весели!

— Један Инглез овако је описао пољубац двоје младих љубавника: „Беше ноћ; за љубави гинући љубавници повукоше се испред бледе месечеве светлости у засенак лине. Кад им се усне стопише чуо се такав глас, као кад крава свој стражњи напак из блата извуче.“ —

— По новинама се распростре глас о некој чудној пресуди судској. У Румунској се десило, да је неки коњ ударио неку госпођу, која је после кратког времена и душу испустила. Родбина дигне парницу против госе тога коња по пошто се овај изговарао да је његов коњ миран, суд изашље комисију, коју је предводио марвени лекар, да се коњ промотри. Комисија дође у шталу и види коњица вранца и увери се да је коњиц заиста миран. За тим суд изрече да је госа тога коња невин, али се коњицу неопрашта, него је донешена пресуда, да сенет година стар коњ осуђује на вечиту роботу уз хладну воду и сено. — Коњиц је одираћен у неки сони мајдан, где ће морати свој живот провести у вучењу соли. Новине се питају, хоће ли бити помиловања за бедног вранца?!

КЊИЖЕВНА ВЕСТ.

Сад је баш изишао из штампе

ПОЛАЗАЈНИК,

КАЛЕНДАР ЗА ПРОСТУ ГОДИНУ

1874.

Цена 20 новчића.

Ко хоће да га наручи за себе или за растуривање с радом у мањем 10 %, а у већем размеру 25 %, нека се изводи обратити што пре „српској народној задружној штампарији“ у Нови Сад, која ће сваку пошт. наручбину најтачније и најбрже обавити.